

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาที่ทำการวิจัย

ในปัจจุบันภาครัฐได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งหมายรวมถึงการท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวิถีชีวิตของชุมชน เช่น ตลาดเก่า วัด โบราณสถาน การพักผ่อนในชุมชน หน่วยงานของรัฐและประชาชนในชุมชนต่างๆ ที่ได้รับการสนับสนุนได้แสดงความสนใจที่จะรวบรวมข้อมูลนำเสนอวิถีชีวิต วัฒนธรรม อัตลักษณ์ต่าง ๆ ที่สืบทอดมายาวนาน แบ่งปันให้ผู้มาเยือน ในรูปแบบต่าง ๆ ในการนี้พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเป็นส่วนที่สำคัญที่รวบรวมข้อมูล สิ่งของที่แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ ความเป็นมา วิถีชีวิตของท้องถิ่น ในรูปแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมชมวัฒนธรรมท้องถิ่น มีความนิยมมากขึ้น จะเห็นได้จากการเขียนบทความลงตีพิมพ์ในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษเช่น *Bangkok Post* (ตลาดลาดชะโด “Lat Chado” Retrieved from <http://www.bangkokpost.com/travel/travelnews/188394/golden-recollections> on August 8, 2010; ตลาดเก่าห้อง “Khao-hong” Retrieved from <http://www.thaiasiatoday.com/travel-gateway/history--culture/suphan-buri-historic-kaohong-market-still-thriving.html> on October, 2010) และอื่น ๆ เป็นการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวแนวใหม่แก่ชาวต่างชาติ และชาวไทย ทำให้เห็นความจำเป็นว่าชุมชนท้องถิ่นมีความจำเป็นต้องรู้ภาษาอังกฤษในระดับพื้นฐานเพื่อที่จะสามารถสื่อสารและอธิบายเรื่องราวต่าง ๆ ของตนเอง ในปัจจุบันจากการสำรวจเบื้องต้นและจากประสบการณ์ของผู้วิจัยในการเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ผู้ที่สามารถอธิบายเรื่องราวต่างๆ ให้ผู้มาเยี่ยมชมฟังมักเป็นครูภาษาอังกฤษ ครูทั่วไป หรือผู้รู้ในชุมชนซึ่ง ครูภาษาอังกฤษ หรือ เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โดยส่วนใหญ่มีความรู้พื้นฐานระดับปริญญาตรี บุคลากรเหล่านี้ทำงานเป็นงานอาสาสมัคร ในส่วนขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่น มีบุคลากรจำนวนหนึ่งที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ ส่วนบุคลากรอื่นๆ ในชุมชนอาจได้รับการศึกษาต่อเนื่องหรือตามอัธยาศัย และเป็นผู้มีความรู้ในเนื้อหา เรื่องราวของชุมชน บุคลากรทั้งหมดนี้มีความต้องการพัฒนาความรู้ภาษาอังกฤษในระดับที่สื่อสารได้เบื้องต้น อย่างไรก็ตามยังไม่มีผลการสำรวจความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษของชุมชนอย่างเป็นทางการในระดับประเทศ

ในส่วนของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในจังหวัดที่มีชาวต่างประเทศเยี่ยมชมจำนวนมากอยู่แล้ว เช่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา หรือกรุงเทพฯ ผู้ดูแลพิพิธภัณฑ์หรือเจ้าของมักเป็นผู้อธิบายเอง หรือมีหน่วยงานสถาบันทางการศึกษา ช่วยจัดทำเอกสารประกอบ การขยายความรู้ทาง

ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเรื่องราวของตนเองในชุมชนอื่นๆ จึงเป็นการเปิดโอกาสให้ พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นซึ่งยังไม่มีความช่วยเหลือจากภาครัฐหรือสถาบันการศึกษาในชุมชนได้ฝึกฝน ภาษาอังกฤษ โดยอาจพัฒนาต่อไปถึงขั้น จัดทำเอกสารภาษาอังกฤษเพื่อเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับ ชุมชนของตนเอง

ในส่วนของบุคลากรของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นซึ่งมี หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วัด ชุมชน เอกชน สถานศึกษา หน่วยงานราชการ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น รวมถึงอาสาสมัครใน ชุมชน งานวิจัยและพัฒนาจะขยายโอกาสให้บุคลากรในหน่วยงานเหล่านี้ ได้พัฒนาความรู้ ภาษาอังกฤษระดับเบื้องต้นในการสื่อสารและศึกษาศัพท์สำนวนเฉพาะสำหรับการอธิบาย เรื่องราวต่าง ๆ เพื่อสื่อสารความคิด เรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตในชุมชนในระดับเบื้องต้น ทำให้ บุคลากรเหล่านี้มีความมั่นใจในการนำเสนอเรื่องราวภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนต่อชาวต่างชาติ และมีคู่มือในการสื่อสารภาษาอังกฤษในรูปแบบซีดีดีวีดีไปประจำพิพิธภัณฑ์ เป็นการยกระดับสู่ สากลอีกทางหนึ่ง

ในด้านเนื้อหาของชุดฝึกอบรมฯ ข้อมูลจากฐานข้อมูลพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในประเทศไทย ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธรได้แสดงว่าจำนวนพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ที่หน่วยงานของรัฐและชุมชนได้ ร่วมกันจัดทำขึ้น มีจำนวนทั้งสิ้นถึง 1,134 แห่ง จำแนกตามภาคดังนี้ ภาคเหนือ 298 แห่ง ภาค กลางและตะวันตก 453 แห่ง ภาคใต้ 119 แห่ง ภาคตะวันออก 76 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 188 แห่ง (http://www2.sac.or.th/databases/museumdatabase/detail_museum.php?get_id=01-135 on August 17, 2010)

เนื้อหาในพิพิธภัณฑ์ตามกลุ่มต่าง ๆ จากฐานข้อมูลดังกล่าว ได้จำแนกออกเป็น วิถีชีวิต ท้องถิ่น/ภูมิปัญญา ชาติพันธุ์วิทยา ประวัติศาสตร์/โบราณคดี ศิลปะ การแสดง งานอนุรักษ์ สถาปัตยกรรม บุคคลสำคัญ ผ้า สิ่งทอ เครื่องปั้นดินเผา วัด พระป่า บ้านประวัติศาสตร์ ใน งานวิจัยและพัฒนานี้ เน้นที่เนื้อหาที่มีลักษณะร่วมของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เพื่อกำหนดสำนวน ภาษา โครงสร้างภาษาที่ควรบรรจุในชุดฝึกอบรมฯ เน้นที่เนื้อหาในส่วนของวิถีชีวิตและชุมชน ในเรื่องราวที่ทรงคุณค่าในเชิงประวัติศาสตร์และสังคม เช่น ตลาด ชาวนา การเกษตร เรือ ชาติพันธุ์ต่าง ๆ ไทยพวน ไทยทรงดำ เครื่องจักสาน เครื่องมือการเกษตร เครื่องใช้พื้นบ้าน ของกิน ของใช้ ของทำงาน โดยพัฒนาเป็นชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษระดับพื้นฐานซึ่งเป็นภาษากลางที่ใช้ มากในเพื่อสื่อสารเรื่องราวทางวัฒนธรรมต่าง ๆ ยกตัวอย่างเน้นที่ภาคกลาง

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาเนื้อหาการพัฒนาชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น
- 2) เพื่อพัฒนาชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 3) เพื่อประเมินชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น

1.3 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

ชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หมายถึงชุดฝึกอบรมในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ การออกแบบบทเรียนและกิจกรรมเน้นที่การเรียนรู้ด้วยตนเอง เนื้อหาประกอบด้วยความสามารถในการสื่อสารภาษาอังกฤษทั่วไป เช่นการทักทาย ขอบคุณ อําลา การแนะนำตนเอง บุคคลอื่นและหน่วยงาน การบอกทิศทาง การตอบคําคถาม การพูดคุยเกี่ยวกับประเด็นปัญหาต่าง ๆ ในการอนุรักษ์และการพัฒนาในอนาคต ส่วนเนื้อหาทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต จัดกลุ่มที่มีลักษณะร่วมของแต่ละพิพิธภัณฑ์ เช่น วัด เครื่องมือทำมาหากิน ของใช้ในบ้าน ฝ้ําอาหาร

พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หมายถึง แหล่งเก็บรวบรวมข้อมูล ประวัติความเป็นมา วิถีชีวิต ภูมิปัญญาของคนในท้องถิ่น จัดตั้งบริหารจัดการ โดยองค์กรหรืออาสาสมัครในชุมชน โดยรัฐอาจสนับสนุนงบประมาณ อาจใช้ชื่อต่างๆ กัน เช่น พิพิธภัณฑ์พื้นบ้าน พิพิธภัณฑ์ชาวบ้าน พิพิธภัณฑ์ชุมชน

บุคลากรพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หมายถึง หมายถึง เจ้าหน้าที่ประจำพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น หรือบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น ช่วยเหลือดูแลพิพิธภัณฑ์เป็นงานอาสาสมัคร เช่น ครู พระ ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ประจำท้องถิ่น มัคคุเทศก์อาสาสมัครประจำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นเน้นที่เนื้อหาสำนวนภาษาอังกฤษที่สามารถใช้ร่วมกันของพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นทั่วประเทศ เน้นที่ภาคกลาง ประชากร (เนื้อหาและบุคคล) คือพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นทั้งหมด 1,134 แห่ง กลุ่มเป้าหมาย พิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นและห้องสมุดสถาบันการศึกษาทั้งหมดรวมจำนวน 1,000 แห่ง กลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่จะศึกษาชุดฝึกอบรมคือบุคลากรประจำ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง และผู้สนใจ สามารถใช้เป็นแหล่งอ้างอิงการใช้ภาษาได้

1.5 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นในรูปแบบสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ซีดีมัลติมีเดีย) ที่มีคุณภาพสำหรับฝึกฝนและเป็นคู่มือประจำท้องถิ่น
2. บุคลากรพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น และบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นได้รับการฝึกฝนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในระดับพื้นฐาน

1.6 ข้อจำกัดของงานวิจัย

ชุดฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับบุคลากรพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่น เน้นเนื้อหา ศัพท์สำนวน โครงสร้างภาษาที่สามารถใช้ในสถานการณ์ร่วมกัน หรือนำไปประยุกต์ใช้ มิได้จัดทำเนื้อหาเป็นการเฉพาะสำหรับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นแต่ละแห่งทั่วประเทศเนื่องจากงบประมาณจำกัด ระดับความยากง่ายของภาษา เน้นที่ระดับปานกลาง เน้นที่ประโยคสำเร็จรูป (formulaic language) เพื่อให้สามารถจดจำไปใช้ได้ และเน้นที่การฝึกฝนด้วยตนเอง เนื่องจากบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องกับพิพิธภัณฑ์ท้องถิ่นยังมีความสามารถภาษาอังกฤษที่หลากหลาย และทักษะภาษาอังกฤษต้องการการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

